

Maska Judikatúry (JU)

Rozhodnutie	Autor	Názov
3 Sžf 32/2007	Najvyšší súd SR	Zjavne neprimeraná sankcia

Poznámky a komentáre sudcov:

Právna oblasť	Správne súdnictvo – ústavne konformný výklad- neprimeraná sankcia-
Označenie účastníkov	Boris Januch vs. Colné riaditeľstvo SR
Číslo konania	3 Sžf 32/2007
Dátum rozhodnutia	24.04.2008
Dotknuté ustanovenie právneho predpisu	§ 9 ods. 3 písm. d) ,e), § 32 ods. 1 zák.č. 239/2001 Z.z. o spotrebnej dani z minerálnych olejov v znení neskorších predpisov § 42 ods. 1 zák.č. 98/2004 Z.z. o spotrebnej dani z minerálneho olejav znení zákona č. 223/2006 Z.z. účinnej od 1.5.2006 čl. 50 ods. 6, čl. 152 ods.4 úst. zák.č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky
Zostavil	JUDr. Ivan Rumana
Stručný opis riešeného problému / Právna veta/ Odkaz na súvisiace rozhodnutia	
Trestnoprávna zásada aplikácie neskoršieho zákona , ak je pre páchatel'a priaznivejší, sa vzťahuje aj na správne delikty, a to aj v prípade ako to zákon výslovne neustanovuje. Povinnosť aplikácie tejto zásady vyplýva priamo z ústavy.	

Najvyšší súd
Slovenskej republiky

3 Sžf 32/2007

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Jany Zemkovej, PhD. V právnej veci žalobcu: Boris Januch, právne zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vrbom, AK, Námestie Slobody č. 2, Humenné, proti žalovanému: Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Mierová č. 23, Bratislava v konaní o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. 15082/2004-1425 zo dňa 05.10.-2004, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k.

1S 26/2005-54 zo dňa 13.02.2007, takto

r o z h o d o l

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 1S/26/2005-54 zo dňa 13.02.2007 m e n í tak, že z r u š u j e rozhodnutie žalovaného zo dňa 05.10.2004 č. 15082/2004-1425 vo výroku, ktorým potvrdil rozhodnutie Colného úradu Prešov zn. 912-94/2004 z 27.02.2004 a z r u š u j e aj rozhodnutie Colného úradu Prešov zn. 912-94/2004 z 27.02.2004 vo výroku o uložení pokuty a u k l a d á daňovému subjektu Boris Januch, bytom Volica 48, 067 01 Radvaň pokutu vo výške 10 000 Sk podľa § 42 ods. 1 zák.č. 98/2004 Z.z. v znení zák.č. 223/2006 Z.z.

Vo zvyšnej časti výrok rozhodnutia Colného úradu Prešov nie je dotknutý a súd žalobu v tejto časti z a m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 15082/2004-1425 zo dňa 05.10.2004, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Colného úradu v Prešove č. 912/94/04 zo dňa 27.02.2004, ktorým tento potvrdil rozhodnutie Colného úradu v Prešove č. 912-94/2004 zo dňa 27.02.2004, ktorým tento ako prvostupňový správny orgán podľa § 32 ods. 1 zák.č. 239/2001 Z.z. o spotrebnej dani z minerálnych olejov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon), uložil žalobcovi pokutu v sume 500 000 Sk za porušenie zákazov stanovených v § 9 ods. 3 písm. d/ zákona spočívajúceho v použití označeného plynového oleja bez osvedčenia o registrácii a odberného poukazu ako pohonnej látky v nákladnom motorovom vozidle AVIA, ev.č. HNA 01-07 a pod písm. e/ použitia oleja na iný ako určený účel.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že preskúmal rozhodnutia oboch napadnutých rozhodnutí daňových orgánov a konania im predchádzajúce, z ktorých vyplýva nesporne zistený skutkový stav, spočívajúci v tom, že pri výkone daňového dozoru colníkmi dňa 18.09.2002 bola zistená v bežnej nádrži nákladného motorového vozidla AVIA, ev.č. HNA 01-07 prítomnosť minerálneho oleja, pričom odobraté vzorky boli viditeľne sfarbené do červena. Následný rozbor túto okolnosť potvrdil, a to plynového oleja s riedenou koncentráciou indikačnej látky 7,268 mg/l. Vozidlo v tom čase bolo v držbe a viedol ho žalobca. Žalobca počas konania vo výpovediach opakovane uvádzal, že vozidlo si na jeden deň požičal na dovoz reziva zo Sniny od majiteľa J.G., čo tento potvrdil. Pre nedostatok pohonnej nafty na ceste mimo obce zastavil neznámeho vodiča nákladného vozidla, ktorý mu predal a aj priamo nalial 20 l pohonnej nafty, ktorej farbu nevidel. Na tom základe mu iným rozhodnutím bola vyrubená spotrebná daň z minerálnych olejov podľa zákona. Následne rozhodnutím Colného úradu v Prešove zn. 912-94/04 zo dňa 27.02.2004 bola žalobcovi uložená pokuta v sume 500 000 Sk, ktoré napadol odvolaním a žalovaný prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Žalobca rozhodnutie napadol žalobou na súde tvrdiac, že skutkový stav

nebol dostatočne zistený, najmä mu nebolo preukázané, že o zakázanom stave tekutín v nádrži vozidla mal vedomosť.

Krajský súd v rámci preskúmania rozhodnutí a postupov správnych orgánov konštatoval, že v daňovom konaní bol dostatočne a jednoznačne zistený skutkový stav a na tom základe bola žalobcovi dôvodne uložená pokuta podľa § 32 ods. 1 zák.č. 239/2001 Z.z., keďže mu boli preukázané činnosti zakázané v ustanovení § 9 ods. 3 zákona.

Žalobca v odvolaní voči rozhodnutiu krajského súdu poukazoval na to, že predložil súdu nový dôkaz, z ktorého jednoznačne vyplýva, že majiteľ vozidla porušil zákazy týkajúce sa plynového oleja, ale tento dôkaz nebol vykonaný. Žiadal dôkaz vykonať a na tom základe rozhodnúť alebo rozhodnutie prvostupňového súdu a žalovaného zrušiť a upraviť správne orgány na vykonanie navrhovaného dôkazu.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozhodnutie potvrdiť, nakoľko sa nedá prihliadnuť k vykonaniu navrhovaného nového dôkazu v konaní, a to záznamu hovoru s majiteľom vozidla, z ktorého by malo vyplývať porušenie zákazu priamo majiteľom vozidla. Nejde o žiadny dôkaz, ktorý by mohol zvrátiť zistený skutkový stav, keďže zákon je postavený na princípe objektívnej zodpovednosti za zistený stav.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj jemu predchádzajúce konanie a rozhodol o odvolaní žalobcu bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanoveniami O.s.p. a to § 246c veta prvá, § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Na základe uvedeného, podľa § 250ja ods. 4 odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove zmenil tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku z týchto dôvodov:

1. V predmetnej veci sa odvolací súd v prvom rade zaoberal odvolacím dôvodom žalobcu, ktorý spočíval v tvrdení, že žalovaný nevykonával vo veci navrhované dôkazy, najmä dôkaz výsluchom majiteľa motorového vozidla, v ktorom bola použitá pohonná hmota, podliehajúca osobitnej registrácii. Odvolací súd dospel k záveru, že ani preukázanie tvrdenia žalobcu o vlastníctve motorového vozidla inou osobou, čo aj zodpovednou za jeho používanie s pohonnou hmotou, vyžadujúcou osobitnú registráciu, nie je samé osebe spôsobilé vyvrátiť skutkové zistenie, že k použitiu nepovolennej pohonnej hmoty došlo v čase jazdy žalobcu s predmetným motorovým vozidlom. Preto nemožno vylúčiť jeho zodpovednosť za použitie označeného plynového oleja bez osvedčenia o registrácii a odberného preukazu, resp. za použitie označeného plynového oleja na iný účel. Z uvedeného dôvodu súd nepovažoval za dôvodné tvrdenie žalobcu o nedostatočne zistenom skutkovom stave. Tvrdenie, podľa ktorého za vybavenie pohonnými hmotami vo vozidle nesie zodpovednosť jeho majiteľ, a nie žalobca síce mohli príslušné colné orgány považovať za dôvod na začatie správneho konania aj voči majiteľovi vozidla, avšak nie na vylúčenie zodpovednosti žalobcu.
2. Žalobca sa skutku, ktorý bol kvalifikovaný ako správny delikt mal dopustiť 18.9.2002. V uvedenom čase platil zákon č. 239/2001 Z.z. v znení platnom k 31.12.2002, pričom podľa § 32 ods. 1 zákona právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá poruší ustanovenie § 9 ods.4, uloží colný úrad pokutu vo výške 500 000 Sk. Znenie § 9 zákona platné k 31.12.2002, teda v čase skutku, však nemalo ustanovenie

označené ako odsek 4. Žalobcovi však bola pokuta uložená podľa výroku rozhodnutia za porušenie ustanovenia § 9 ods. 3 písm. d/ a e/ zákona. Z uvedeného vyplýva, že právna kvalifikácia skutku, za ktorý bola uložená sankcia podľa § 32 ods. 1 zákona, trpí vadou a z tohto dôvodu je právny dôvod uloženia sankcie nepreskúmateľný. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že skutkové vymedzenie správneho deliktu žalobcu uvedené vo výroku bolo subsumovateľné pod § 9 ods. 3 písm. d/ a e/ zákona, na čo mal a mohol poukázať odvolací orgán a tiež krajský súd, a výrok rozhodnutia o uložení sankcie zmeniť. V ustanovení § 32 ods. 1 sa slová „ods. 4“ nahradili slovami „ods. 3“ až novelou zákona č. 642/2002 Z.z. účinnou od 1.1.2003. Za porušenie ustanovenia odseku 3 § 9 však nebolo možné podľa znenia právnej úpravy platnej v čase skutku uložiť sankciu podľa § 32 ods. 1 zákona. Pokiaľ správny orgán nedefinoval vo výroku označenie právneho predpisu vrátane jeho noviel, je jeho výrok neúplný a rovnako nepreskúmateľný. Keďže odvolací orgán uvedené nedostatky výroku neodstránil, ale ho potvrdil, dospel odvolací súd k záveru, že krajský súd nedôvodne zamietol žalobu, a mal sa vecou z uvedeného hľadiska zaoberať ako súd konajúci v plnej jurisdikcii podľa § 250i ods. 3 OSP.

3. Odvolací súd, ako súd konajúci o zákonnosti uloženej sankcie vo výške 500 000 Sk v plnej jurisdikcii, pri nedostatkoch výroku rozhodnutia uvedených vyššie, musel vec posúdiť aj z hľadiska proporcionality uloženej sankcie k dôsledkom skutku, za ktorý bola sankcia uložená a so zreteľom na legitímne očakávania sankcionovaného subjektu. Súd považuje za dôvodné poukázať na to, že sankcia uvedená v § 32 ods. 1 (vo výške určenej zákonom 500 000 Sk) bola uložená za skutok, nepochybne napĺňajúci znaky správneho deliktu podľa § 9 ods. 3 písm. d/ a e/ zákona č. 239/2001 Z.z. v znení platnom a účinnom v čase spáchania skutku, ktorý skutok však sám osebe nemožno kvalifikovať so zreteľom na všetky okolnosti prípadu za zvlášť závažný, najmä vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutím žalovaného (platobným výmerom zn. 913-94/2004) bola žalobcovi určená spotrebná daň z minerálnych olejov vo výške 154 Sk a predpísané bolo tiež zvýšenie dane vo výške 39 Sk z dodatočne určenej dane, pričom základom pre výpočet dane bolo 20 l nafty. Sankcia uložená správnym orgánom podľa ustanovenia zákona vo výške 500 000 Sk je vo vzťahu ku skutku žalobcu zjavne neprimeraná a porušujúca princíp proporcionality, na ktorý súd musel, ako orgán zaručujúci nielen zákonné ale aj spravodlivé posúdenie veci, prihliadnuť.
4. Súd preto tiež skúmal, či neskorší právny predpis neobsahuje takú právu úpravu, ktorá by pre žalobcu umožňovala uloženie inej, priaznivejšej sankcie. Podľa právnej úpravy platnej v čase rozhodnutia súdu (§ 42 ods. 1 zák.č. 98/2004 Z.z. v znení zákona č. 223/2006 Z.z. účinnej od 1.5.2006) právnickej alebo fyzickej osobe, ktorá porušila ustanovenie § 8 ods. 3, uloží colný úrad pokutu podľa závažnosti, dĺžky trvania a následkov protiprávneho stavu až do 500 000 Sk, najmenej však 10 000 Sk. Platná právna úprava, na rozdiel od tej, ktorá bola platná v čase skutku, už stanovuje kritériá pre určenie výšky sankcie v rámci daného zákonného rozpätia. Ide teda o úpravu zjavne výhodnejšiu pre subjekt, ktorý sa dopustil správneho deliktu, a použiteľnú aj na uloženie sankcie subjektu, ktorý sa deliktu dopustil čo aj pred nadobudnutím jej účinnosti s poukazom na znenie článku 50 ods. 6 Ústavy SR. Podľa názoru súdu, zásada určená uvedeným článkom ústavy sa vzťahuje na všetky delikty verejného práva, teda aj na ukládanie sankcií za porušenie povinností vo vzťahoch chránených správnym (finančným, colným, daňovým) právom.

5. Uloženie sankcie zjavne nezodpovedajúcej povaha a závažnosti správneho deliktu je podľa názoru súdu v rozpore s článkom 1 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy SR .

Podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie zákonov musí byť v súlade s ústavou, v danom prípade s článkom 1 ods. 1 a článkom 50 ods. 6. Právna istota a spravodlivosť, ako princípy materiálneho právneho štátu podľa názoru súdu nepripúšťajú v individuálnych prípadoch aplikovanie sankcií, ktoré sú zjavne neproporcionálne a neprimerané povaha skutku a jeho dôsledkom, a to ani vtedy, ak zákonodarca v záujme generálnej prevencie chcel prísnosťou a výlučnosťou výšky sankcie bez úpravy kritérií jej uloženia, chrániť závažný verejný záujem. Súd je však pri ukladaní sankcie povinný vychádzať z princípu prísne individuálnej zodpovednosti za skutok, ktorý má svoju mieru závažnosti a dôsledkov. Nijaký právny poriadok nemôže regulovať všetky situácie, ktoré môžu nastať pri uplatňovaní právnej úpravy. Každý právny poriadok sa môže uplatniť vo všetkých prípadoch iba vtedy, ak sa právna úprava dotvorí výkladom práva. Základom výkladu práva v právnom štáte je zdravý rozum. K dôležitým materiálnym znakom právneho štátu je aj existencia kritérií, podľa ktorých a vysvetľuje a uplatňuje každá právna norma (cit. Drgonec: Ústava Slovenskej republiky – Komentár, Heuréka 2004, str. 57 – 58).

Ak potom zákonodarca stanovil jednu výlučnú výšku sankcie 500 000 Sk bez uvedenia kritérií na jej použitie, možno dospieť na základe uvedených výkladových pravidiel (princíp proporcionality, spravodlivosti a zdravého rozumu) len k záveru, že stanovená výška sankcie sa vzťahuje na najzávažnejšie porušenia zákona vrátane ich najzávažnejších dôsledkov. Princípu legitímneho očakávania, proporcionality a zdravého rozumu, potom zodpovedá, že všetky delikty, ktoré nedosahujú túto úroveň môžu byť postihované len nižšou sankciou, aj keď zákonodarca nestanovil výslovne rozpätie sankcií. Súd je v konaní podľa článku 46 ods. 2 ústavy pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy zodpovedný za to, že preskúma zákonnosť uloženej sankcie na základe týchto princíпов materiálneho právneho štátu. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd o sankcionovaní za akékoľvek trestné obvinenie (za ktoré sa považuje aj sankcionovanie v ktorejkoľvek oblasti verejného práva), má konať v plnej jurisdikcii.

6. Správnym deliktom vymedzeným vo výroku prvostupňového správneho rozhodnutia (podľa § 9 ods. 3 písm. d/ a e/ zák.č. 239/1991 Z.z.) zodpovedajú správne delikty vymedzené v § 8 ods. 3 zák.č. 98/2004 Z.z. Podľa § 42 ods. 1 zák.č. 98/2004 Z.z. v znení zák.č. 223/2006 Z.z. za taký správny delikt je možné uložiť sankciu od 10 000 Sk do 500 000 Sk.

S poukazom na ustanovenie § 250j ods. 5 O.s.p. ak súd na základe vykonaného dokazovania (na podklade administratívneho a súdneho spisu) dospel k záveru, že o uložení sankcie má byť rozhodnuté inak, ako rozhodol správny orgán, môže rozhodnúť o uložení sankcie sám. Uvedené ustanovenie zákona sa vzťahuje aj na odvolacie konanie (§ 246c, § 211 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 250ja ods. 4 ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne

spôsobom podľa § 219 až 221 O.s.p.. V danom prípade odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd nedôvodne zamietol podanú žalobu. Odvolací súd vzhľadom na požiadavku hospodárnosti konania nevidel dôvod na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu, pretože skutkový stav považoval za dostatočne zistený a samotné právne posúdenie veci čo do kvalifikácie sankcionovaného konania nebolo materiálne nesprávne. Za vecne nesprávne však považoval súd výrok o výške uloženej sankcie, čo v rámci rozhodovania v plnej jurisdikcii napravil sám odvolací súd zmenou výroku rozhodnutia správneho orgánu (§ 250j ods. 5 O.s.p. a § 250ja ods. 4 O.s.p.).

7. Pokiaľ ide o výšku uloženej sankcie, dospel odvolací súd k záveru, že v konaní nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov konania žalobcu (závažnosť, dĺžka konania a následky), než ktorá vyplývala z rozhodnutí o dodatočnom vyrubení dane a jej zvýšenia. Preto považoval uloženie sankcie na dolnej hranici zákonom stanovenej sankcie v sume 10 000 Sk za primerané okolnostiam prípadu a súčasne zodpovedajúce aj požiadavke generálnej prevencie.
8. Vzhľadom na dôvody zmeny rozsudku súd nepriznal žalobcovi náhradu trov konania (§ 250k ods. 1 O.s.p.), keďže nemal vo veci plný úspech a v colnom konaní svojimi výpoveďami nenapomáhal zisteniu skutočnej zodpovednej osoby.

POUČENIE: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 24. apríla 2008

JUDr. Ida H a n z e l o v á , v.r.
predsedníčka senátu